

ILLYÉS GERGELY

A 2020-AS ROMÁNIAI HELYHATÓSÁGI VÁLASZTÁSOK EREDMÉNYEI

Romániában 2020. szeptember 27-én rendezték meg a helyhatósági választásokat, amelyek a települések polgármestereinek és a megyei közgyűlések elnökének személyéről, valamint a megyei és települési tanácsok (közgyűlések) összetételéről voksolhattak a választópolgárok. A polgármestereket egyfordulós rendszerben választották meg, azaz a legtöbb szavazatot szerző jelölt kapta a mandátumot még akkor is, ha eredménye jócskán elmaradt az 50%-tól. A legutóbbi választástól eltérően a megyei tanácsok elnökeit is közvetlenül a polgárok választották meg, itt is egy egyfordulós rendszerben, azaz a legtöbb szavazatot szerző jelölt győzött. A helyi és megyei tanácsok összetételét listás rendszerben választották meg 5%-os bekerülési küszöb mellett, a pártok által állított zárt jelöltlisták mellett természetesen független jelöltek is indulhattak, számukra a küszöb az egy mandátumhoz szükséges szavazatszám elérése volt.

Politikai kontextus

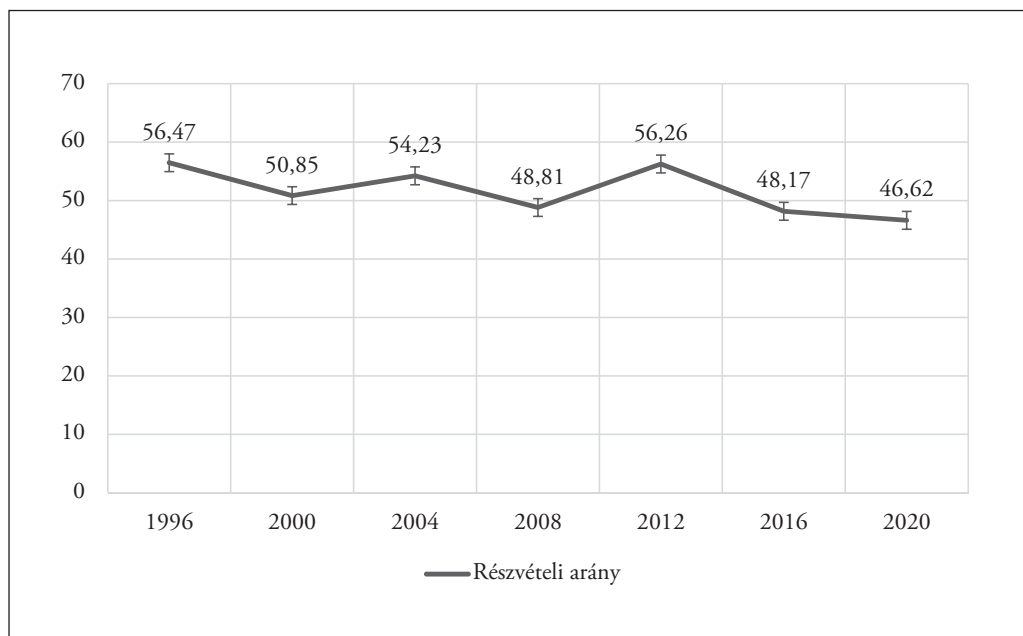
A 2020-as helyhatósági választásokra a koronavírus-járvány okozta különleges körülmények között került sor, bár talán éppen a járvány első és második hulláma között, viszonylag korlátozásoktól mentes környezetben. Éppen ezért alacsony részvételi aránnyal számoltak a pártok és a kampány is rendhagyó módon, kevés fizikai találkozást feltételező program révén valósult meg. Mivel azonban a kampányszabályozás már négy évvel ezelőtt is hasonló volt – kültéri reklámok a kampány 30 napos időszaka alatt tilosak voltak – így a tényleges különbség nem volt olyan nagy 2016-hoz képest.

Fontos megjegyezni, hogy a választásokat eredetileg június végén kellett volna megrendezni, de a járvány miatt egy három hónapos halasztás mellett döntöttek, így a pártok gyakorlatilag kora tavasztól kampányüzemmódban működtek, sőt, a tavalyi EP-választás és elnökválasztás miatt tulajdonképpen másfél éve állandó kampány volt Romániában. A 2019-es év választásain Klaus Iohannis államfő és pártja, a jelenleg kisebbségben

kormányzó Nemzeti Liberális Párt (PNL) győzedelmeskedett, ezért a várakozások mindenképpen arról szóltak, hogy ez a párt nyeri meg a választásokat és jelentősen visszaszorít a 2016-ban nagyon jó eredményekkel győztes Szociáldemokrata Párt (PSD). Fontos megjegyezni, hogy a PNL és az államfő is a heves PSD-ellenes érzelmek felkorbácsolásával tudott sikereket elérni a korábbi választásokon, a román demokráciára annyira nem jellemző módon minden korábbinál polarizáltabb viszonyokat teremtve tudott felülkerekedni a PSD-n. Harmadik szereplőként a Mentsétek meg Romániát Szövetség (USR) és a Dacian Cioloş volt technokrata miniszterelnök, jelenleg az Európai Parlament liberális frakciójának vezetője által fémjelzett PLUS nevű párt választási szövetsége indult a választáson. Ez a párt a 2020-as parlamenti választások során a PNL-vel szeretne kormánykoalíciót kötni, ennek ellenére a kampány során számos esetben éppen a kormánypárt bírálataival igyekezett bővíteni a támogatói körét. A két párt közötti viszony ellentmondásosságára jellemző, hogy miközben a PNL a PSD-t nevezte meg az elmúlt harminc év minden bűnének okaként, az USR-PLUS szerint mindkét nagy párt felelős Románia jelenlegi állapotáért, de a PNL mégis vállalható lenne számára kormányzati társként. A kis pártok versenyében a Traian Băsescu volt államfő nevével fémjelzett Népi Mozgalom Párt (PMP) számára az volt a tét, hogy fel tudja-e tornázni országos eredményeit az 5%-os szint fölé, ebben az esetben ugyanis jó eséllyel indul majd a decemberi parlamenti választásokon is a parlamenti küszöb átlépéséért. A párt ennek a célnak, a szavazatok maximalizálásának az érdekében bevetette alapítóját, a jelenleg EP-képviselőként tevékenykedő Traian Băsescut is, aki Bukarest főpolgármesteri tisztségéért indult, de bevallottan a siker reménye nélkül. A Victor Ponta volt PSD-s miniszterelnök vezette Pro Románia Párt (Pro Románia) szintén ilyen céllal vágott neki a választásoknak, nagy reményeket fűzve Robert Negoiţa sikeréhez: arra számítottak ugyanis, hogy a főváros harmadik kerületének volt szociáldemokrata polgármestere várható győzelme mellett egész Bukarestben megemelheti a párt szavazóinak számát. Victor Ponta emellett Gabriela Firea szociáldemokrata főpolgármester gyengítésében is érdekelt volt, hiszen a PSD belső viszonyainak felkavarása alapvetően hosszú távú érdekeinek megfelelő. Călin Popescu Tăriceanu volt PNL-s miniszterelnök pártja, a Liberálisok és Demokraták Szövetsége (ALDE) az előző szociáldemokrata kormányzás időszaka alatt a mérleg nyelvét jelentette a parlamentben, de az utóbbi hónapokban nagyot esett a népszerűségük és a helyhatósági választásokon sem számítottak jó eredményekre, leginkább a Ponta Pro Romániájával való összefogásban látták a politikai jövőt. Végül a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) volt az, amely az országos voksok több mint 5%-ára számíthatott, az érdekvédelmi alakulat számára a tét a magyarok által lakott települések és megyék irányításának megtartása és megszerzése volt, a legnagyobb versenyre ebben a tekintetben az interetnikus térségekben, azaz Maros és Szatmár megyékben számíthattak.

Országos eredmények: megyei tanács, megyei tanács elnöke, helyi tanács, polgármesterek

Az országos eredmények értelmezéséhez fontos adalék a részvételi arány, amely valamelyest elmaradt a 2016-ostól, az akkori 48,17%-hoz képest országosan 46,62% volt. Az alábbi diagramon a romániai helyhatósági választásokon mért részvételi arány látható az utóbbi 24 évre vonatkozóan:

1. ábra: Részvételi arány a romániai helyhatósági választásokon 1996–2020

Látható, hogy bár a legalacsonyabb részvételi eredményt jelentette a 2020-as választás, az eltérés nem volt számottevő, ráadásul a járványhelyzet is hatást gyakorolhatott a szavazói kedvre, így az előzetes várakozásokhoz képest még magasnak is nevezhető a 46,62%-os adat.

Megye	Részvételi arány, %
Arad	45,08
Argeş	49,84
<i>Bákó</i>	41,56
Bihar	52,23
Beszterce-Naszód	51,8
Botoşani	44,65
Brăila	41,5
<i>Brassó</i>	42
Bukarest	36,93
Buzău	52,78
Călăraşi	55,05
Krassó-Szörény	48,57
<i>Kolozs</i>	42,9
Konstanca	46,28
<i>Kovászna</i>	40,66
Dâmboviţa	53,34
Dolj	50,25
Fehér	50,12
<i>Galac</i>	40,22
Giurgiu	59,43
Gorj	54
<i>Hargita</i>	42,29
Hunyad	45,8
Ialomiţa	50,44
<i>Iaşi</i>	37,28
Ilfov	52,54
Máramaros	46,13
Mehedinţi	55,4
Maros	49,39

Neamț	43,21
Olt	58,48
Prahova	48,04
Szilágy	52,67
Szatmár	45,05
<i>Szeben</i>	42,57
Suceava	45,08
Teleorman	58,12
<i>Temes</i>	43,2
Tulcea	48,12
Vâlcea	52,61
<i>Vaslui</i>	37,4
Vrancea	50,13

1. táblázat: Részvételi arány az egyes megyékben

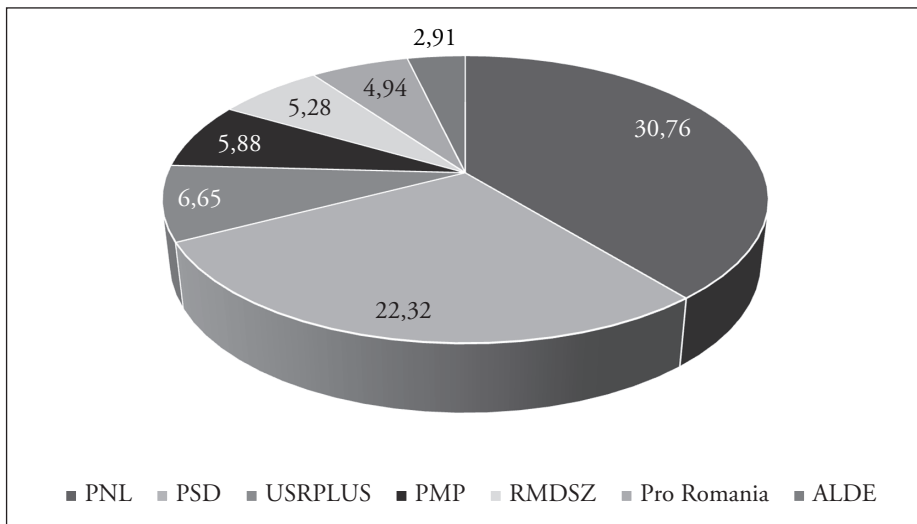
A fenti táblázatban félkövér betűvel láthatóak azok a megyék, amelyekben legalább két százalékponttal meghaladta a részvétel az országos átlagot, míg dőlt betűvel vannak azok a megyék, amelyekben legalább két százalékponttal alacsonyabb volt ez az arány az átlagnál. Látható, hogy a 19 magas részvételt produkáló megye között csak öt erdélyi van, míg a 13 alacsony részvételi megye között hat Erdélyben helyezkedik el. Az abszolút legalacsonyabb részvételi arány Bukarestben volt, ez nem meglepő, mint ahogy a jelentős nagyvárost magában foglaló Temes, Kolozs, Iași és Brassó alacsony részvételi adata sem. A két magyar többségű megye, Hargita és Kovászna szintén a gyenge részvételi adatot produkáló megyék között szerepelt, ezek a trendek már megszokottaknak tekinthetők.

Az alábbiakban a választás eredményeit foglalom össze a polgármesterjelöltekre, megyei tanács elnöki tisztségekre, valamint a helyi és megyei tanácsok tagjaira vonatkozóan. Elsőként a leginkább politikai voksnak tekinthető megyei tanácsokra leadott szavazatokat nézzük meg részletesebben. A pártok több megyében különböző közös listákon indultak vagy – különösen a PSD – egy választási szövetség álcája mögé bújva igyekeztek elrejtőzni, ezeket a kombinációkat figyelembe véve a két nagy párt, leginkább a PSD eredménye növekedne. A megyei tanácsokra leadott szavazatok tehát az alábbiak szerint oszlottak meg a pártok között:

Párt	Szavazatszám	Szavazati arány, %	Mandátum
PNL	2 212 904	30,76	474
PSD	1 615 721	22,32	362
USR-PLUS	478 659	6,65	65
PMP	423 147	5,88	67
RMDSZ	379 924	5,28	92
Pro Romania	356 030	4,94	56
ALDE	209 411	2,91	15

2. táblázat: Pártok szavazatai a megyei tanácsosi listák alapján

A PNL országos első helye tehát egyértelmű, a PSD azonban választási szövetségek miatt a látszat ellenére nincs akkora hátrányban, mint ahogy a pártokra leadott szavazatokból elsőre látszik. A Pro Romania és az ALDE a választás után egyesült és a továbbiakban egy közös párt színeiben folytatják, az ő eredményeiket tehát egyként lehet kezelni.

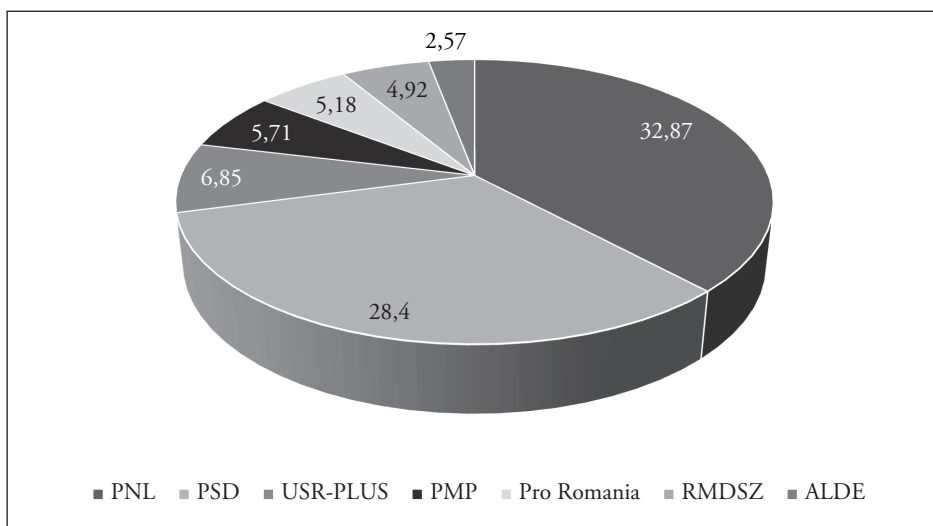
2. ábra: Megyei tanácsosi listákra leadott szavazatok megoszlása

Rátérve a helyi tanácsokra leadott szavazatokra, látszik, hogy a PSD lényegesen jobb eredményt ért el, itt realisabban látszik a két párt közötti különbség.

Párt	Szavazatszám	Szavazati arány, %	Mandátum
PNL	2 420 413	32,87	14 182
PSD	2 090 777	28,4	13 820
USR-PLUS	504 563	6,85	1 207
PMP	420 791	5,71	2 137
Pro Romania	381 535	5,18	1 885
RMDSZ	362 442	4,92	2 360
ALDE	189 665	2,57	861

3. táblázat: Pártok szavazatai a helyi tanácsosi listák alapján

A helyi tanácsosi listák esetében mindkét nagy párt jobb eredményt ért el, mint a megyei listák esetében, ennek magyarázata tehát az, hogy megyei szinten több esetben nem a saját nevük alatt indultak a pártok. A PSD-nek ez az eredménye közelebb áll a párt országos támogatottságához, mint a megyei listás eredménye.

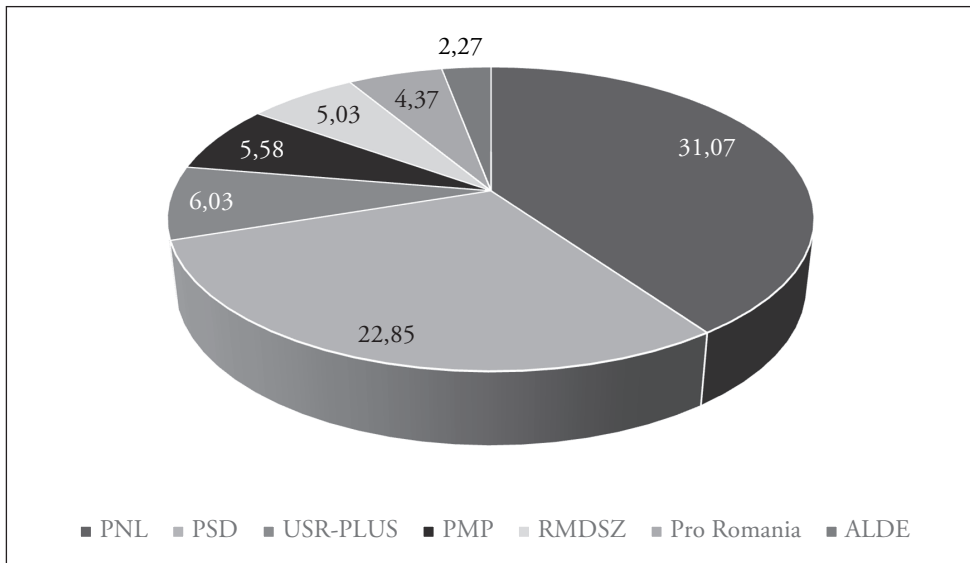
3. ábra: Helyi tanácsosi listákra leadott szavazatok megoszlása

A megyei tanácsi elnökökre leadott szavazatok alapján a következő kép rajzolódik ki:

Párt	Szavazatszám	Szavazati arány, %	Mandátum
PNL	2 261 157	31,07	15
PSD	1 663 399	22,85	16
USR-PLUS	439 324	6,03	0
PMP	406 453	5,58	0
RMDSZ	366 480	5,03	4
Pro Romania	318 131	4,37	0
ALDE	165 776	2,27	0

4. táblázat: Pártok szavazatai a megyei tanács elnökökre leadott voksok alapján

Ezeket az adatokat is fenntartásokkal kell kezelni, ugyanis több megyében választási szövetségek keretében szerezték meg a megyei tanácselnöki széket a pártok. Dolj megyében például a PSD és az ALDE közös jelöltje győzött, a rá leadott szavazatok nincsenek benne a fenti táblázatban, mint ahogyan a Vrancea megyében győztes PNL és az USR-PLUS közösen kapott szavazatai sem.

4. ábra: Megyei tanács elnökjelöltekre leadott voksok megoszlása

A megyei tanácsok esetében a PNL 17, a PSD 20 megyének az irányítását szerezte meg, az RMDSZ pedig 4 megyét irányíthat. A PSD legnagyobb vesztesége a főváros, Bukarest, ahol a PNL és az USR-PLUS által támogatott független Nicușor Dan győzött. Az egyik legnagyobb meglepetés Vrancea megye volt, ahol a PNL és az USR-PLUS jelöltje legyőzte Marian Opreșan PSD-politikust, aki húszéves tevékenység után vesztette el a tisztséget. Az eddigi országos PSD-túlsúly a megyék vezetésében véget ért, a PNL ugyanakkora szereplő lett ebben a tekintetben, mint a PSD, de fontos, hogy utóbbi párt is erős pozíciót tartott meg a választások után.

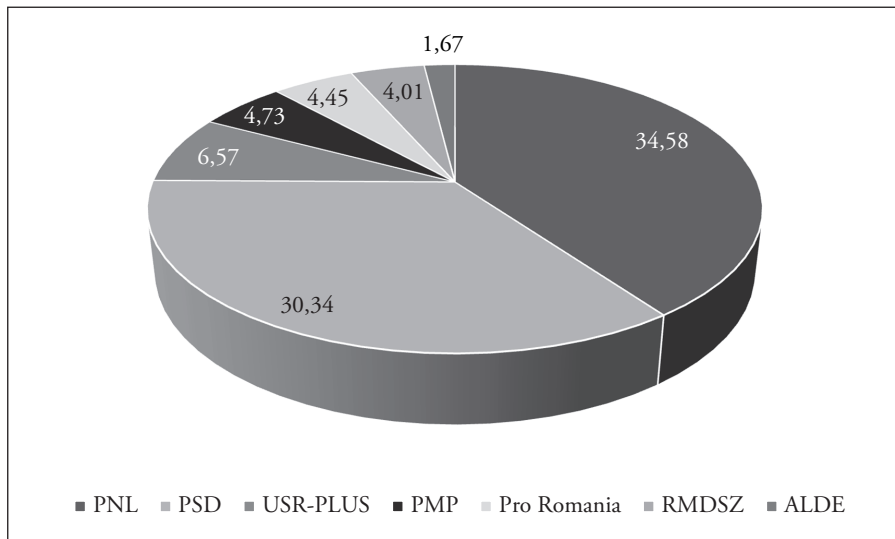
A polgármesteri tisztségekre¹ leadott voksok tekintetében az alábbi eredmények születtek:

Párt	Szavazatszám	Szavazati arány, %	Mandátum
PNL	2 578 820	34,58	1 232
PSD	2 262 791	30,34	1 362
USR-PLUS	490 362	6,57	28
PMP	353 005	4,73	50
Pro Romania	331 878	4,45	36
RMDSZ	299 334	4,01	199
ALDE	124 649	1,67	15

5. táblázat: Pártok szavazatai a polgármesterjelöltek alapján

Ezekhez az eredményekhez is hozzá kell fűzni, hogy sok településen valamilyen választási szövetség neve alatt indultak a pártok, hol két vagy több párt együtt, hol egyetlen párt egy másik néven, tehát az alakulatok országos támogatottsága tekintetében ez is csalóka kép lehet. A bukaresti főpolgármesteri tisztséget elnyerő Nicușor Dan eredményei sem jelennek meg egyik pártnál sem, ő ugyanis függetlenként indult a PNL és az USR-PLUS támogatásával, és így szerzett 282 ezer szavazatot.

¹ Bukarest esetében a kerületi polgármesteri tisztségekre leadott voksok szerepelnek itt, a főpolgármesteri tisztségre külön szavazólapon voksolhattak a bukarestiek.

5. ábra: Polgármesterjelöltekre leadott voksok megoszlása

Országosan a PNL 15 megyeszékhely polgármesteri tisztségét nyerte el, de elvesztette Brassó, Temesvár és Gyulafehérvár vezetését az USR-PLUS javára. A PSD jelöltje 13 megyeszékhelyen tudott győzni, az USR-PLUS és az RMDSZ jelöltjei pedig négy-négy ilyen város polgármesteri tisztségét nyerték el. A PSD több nagyvárost is elveszített, az egyik legfájóbb a tengerparti Konstanca, de Jászvásár is egy ilyen helyszín, igaz, itt a korábban PSD színekben győztes polgármester maradt a városvezető, csak ezúttal a PNL állt mögötte. A PSD gyakorlatilag egyetlen igazán nagy várost tudott megtartani, ez a déli Craiova városa, ahol Lia Olguța Vasilescu korábbi munkaügyi miniszter tudott győzni. Voltak érdekes helyzetek is, Nagybányán a Máramarosért Koalíció jelöltjeként a legutóbbi választást a börtönből is megnyerő Cătălin Cherecheș győzött, őt támogatta a PSD és még két kisebb párt. A PNL több helyen cserét hajtott végre, Nagyváradon és Aradon is a korábbi polgármester politikai örököse győzött, és ez volt a szándék Gyulafehérváron is, de ott elvesztették a választást. Az USR-PLUS Temesvár, Brassó, Gyulafehérvár és Bákó elhódításával komoly fegyvertényt hajtott végre, és ezzel kihívóként lépett fel a PNL-vel szemben, hiszen ezekben a városokban a liberálisok eddigi polgármestereit győzték le. Az RMDSZ az eddigi Csíkszereda, Sepsiszentgyörgy, Szatmárnémeti hármassal együtt tudott Marosvásárhelyen is, bár utóbbi helyszínen egy általa támogatott, de függetlenként indult jelölt lett a polgármester.

Magyar eredmények

Romániában a legutóbbi, 2011-es népszámlálás adatai szerint a lakosság 6,5%-a magyar nemzetiségű. A magyarok szavazataiért több szervezet indult, köztük a legnagyobb a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ), de bizonyos területeken eséllyel szállt harcba a Magyar Polgári Párt (MPP) és az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) is. A két kisebb politikai formáció Erdélyi Magyar Szövetség (EMSZ) néven választási szövetségre lépett, és a legtöbb helyen közösen indult a választáson, de volt olyan város, ahol független jelöltet támogatott az RMDSZ jelöltje ellenében. Előfordult olyan helyzet is, ahol RMDSZ-szel közösen támogattak egy független jelöltet.

A választásokon indult magyar szervezetek eredményeit több szempontból is lehet vizsgálni: az egyes szervezetek közötti erőviszonyok, a magyar pozíciók a román pártokhoz képest, valamint a korábbi választások eredményeivel való összehasonlítás tükrében.

Az országos eredmények nem mondanak el sokat a három szervezet egymáshoz való viszonyáról, mégis árulkodók a számok.

Szervezet	Megyei tanács, mandátum		Megyei tanács elnök, mandátum		Helyi tanács, mandátum		Polgármester, mandátum	
RMDSZ	381 445	92	366 480	4	362 442	2360	299 334	199
EMSZ	23 751	7	21 752	0	30 739	243	25 320	7
EMNP	5831	0	6102	0	8804	33	5605	1
MPP	2367	0	0	0	4566	36	4445	2
EMSZ +EMNP +MPP	31 949	7	21 753	0	30 739	312	35 370	10
Összesen	413 394	99	388 233	4	393 181	2672	334 704	209

6. táblázat: A magyar szervezetek eredményei

Látható, hogy a magyar szervezetek megyei tanácsosi listáira 413 394 szavazat érkezett, ez országosan a voksok 5,37%-át teszi ki, miközben a 2011-es népszámlálás alapján a magyarok aránya Romániában 6,5%. Ez a különbség azonban természetesnek tekinthető, mivel a helyhatósági választásokon sok településen – ahol nincs esély arra, hogy magyar szervezet jelöltje győzzön – a magyarok az esélyes román jelöltekre szavaznak, és ebben az esetben előfordul, hogy a megyei listák tekintetében is a román pártok listáit választják.

A magyar szervezetek közötti erőviszonyok kapcsán megállapítható, hogy az RMDSZ óriási fölényben van, a szavazatok csaknem 92,27%-a érkezett a nagyobb szervezetek listáira, a kisebb pártokra összességében is csak 7,72% voksolt. Ez az arány nem sokban különbözik a négy évvel ezelőtti erőviszonyoktól, de később látni fogjuk, hogy még ahhoz képest is nőtt valamelyest az RMDSZ túlsúlya.

A két kisebb párt eredményeit azért nem lehet összehasonlítani, mivel ők most nem egymás ellenében indultak, hanem a legtöbb helyen szövetségben EMSZ néven, ahol pedig mégis külön néven szerepeltek, ott nem állítottak egymás ellen jelöltek és listát, ezért az eredményeik értékelésének inkább összeadva, és az RMDSZ eredményeihez hasonlítva van értelme.

Változások az előző választások eredményeihez viszonyítva

Amennyiben a magyar szervezetekre leadott megyei tanács szavazatokat tekintjük, akkor megállapítható, hogy az RMDSZ a voksok 92,27%-át kapta meg, az ellenzéke pedig összességében is csupán 7,72%-ot. Négy évvel korábban az RMDSZ 88,21, az EMNP 8,18, az MPP pedig 3,6%-ot ért el. Miközben tehát az RMDSZ növelte támogatottságát a magyar közösség körében, az ellenzéke összefogva is rosszabb eredményt tudott elérni.

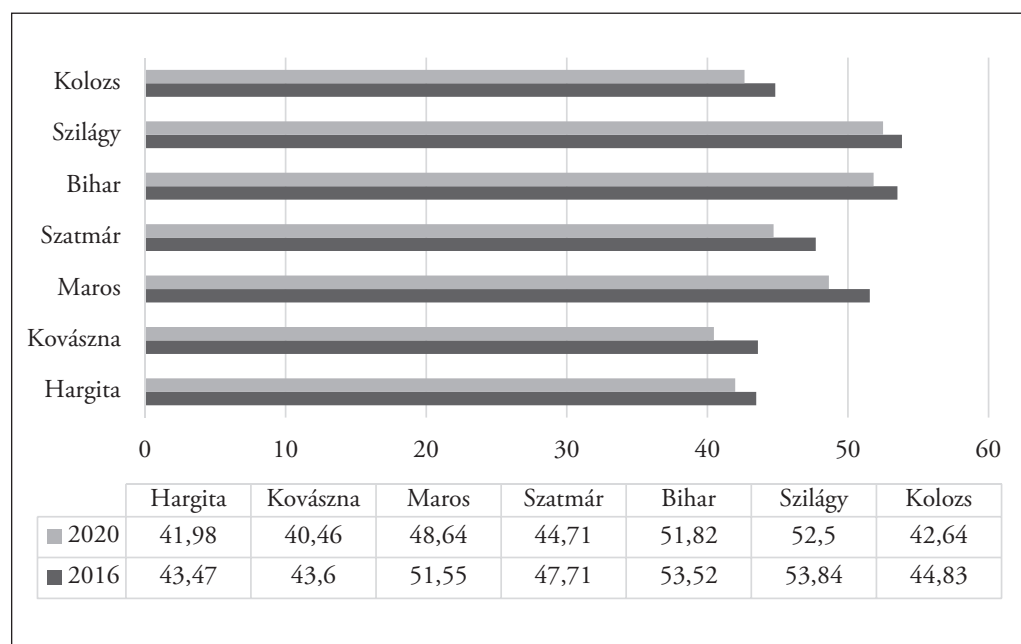
Szervezet	2012		2016		2020	
RMDSZ	491 864	85,15%	411 826	88,21%	381 445	92,27%
EMSZ	-	-			31 949	7,72%
MPP	36 671	6,34%	16 824	3,6%		
EMNP	44 276	7,66%	38 215	8,18%		
MPP-EMNP	4 826	0,83%	-		-	
Összesen	577 637		466 865		413 394	

7. táblázat: A magyar szervezetek eredményei 2012-ben, 2016-ban és 2020-ban

Ha a négy és nyolc évvel ezelőtti eredményekkel hasonlítjuk össze a mostani helyzetet, akkor a részvételi arány csökkenését mindenképpen figyelembe kell vennünk. 2012-ben 577 637 szavazat érkezett a három magyar szervezetre összesen, négy évvel később ez a szám 466 865, most pedig 413 394. A csökkenés látványos, és míg négy éve országosan is jelentős volt a részvétel apadása, most ez kevésbé mondható el.

Ha csak az RMDSZ eredményeit nézzük, akkor a négy évvel ezelőtti 411 826 szavazat most 381 445-ra olvadt, ez 7,35%-os csökkenésnek felel meg, ami kisebb arányú, mint 2012 és 2016 között.

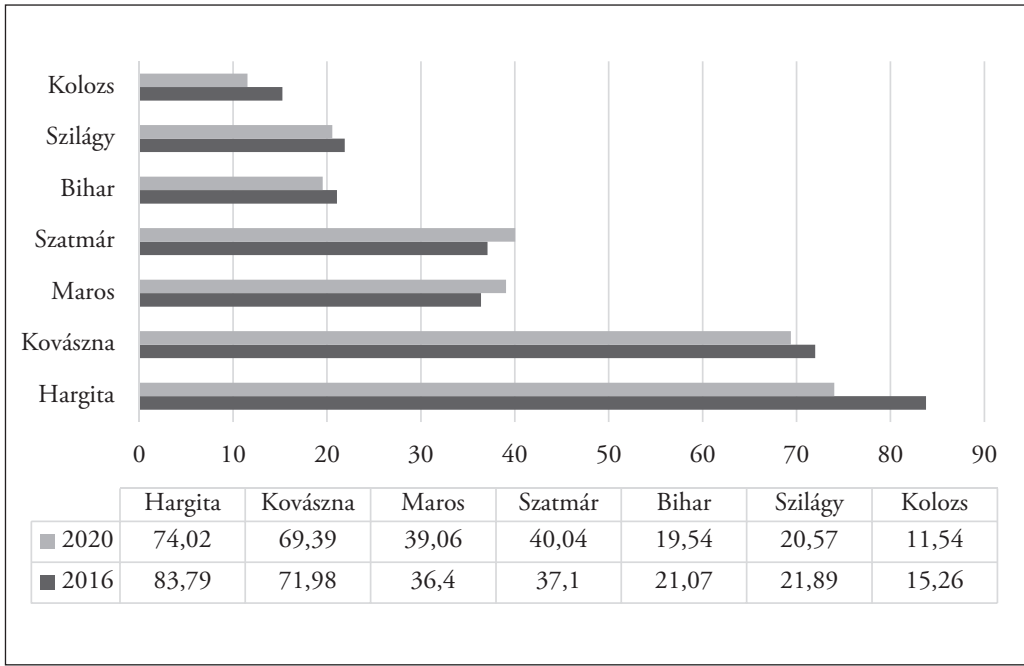
A megyei részvételi adatokat összevetve a 2016-os részvételi adatokkal a jelentős magyar lakossággal rendelkező megyék tekintetében a következő jelenségek figyelhetők meg.

6. ábra: Részvételi arány a jelentős magyar lakossággal bíró megyékben 2016-ban és 2020-ban

Látható, hogy ezúttal a részvételi arány csökkenése nem volt kiugró egyik magyarok lakta megyében sem, de az országos részvételhez viszonyítva újra a két magyar többségű megye, Hargita és Kovászna részvételi adatai legalacsonyabbak. Ennek egyik oka az lehetett, hogy számos településen nem voltak ellenjelöltjei az RMDSZ-nek, továbbá ahol voltak, ott sem számítottak esélyesnek. A székelyföldi városok közül a két megyeszékhelyen, Sepsiszentgyörgyön és Csíkszeredában már a választás előtt tudni lehetett, hogy ki lesz a polgármester, ez pedig elvette a tétet, demobilizálta a választókat.

Amennyiben kifejezetten a magyar szervezetekre leadott voksokat nézzük meg ezekben a megyékben, akkor a következő a kép:

7. ábra: A magyar szervezetekre érkezett szavazatok 2016-ban és 2020-ban a jelentős magyar lakossággal bíró megyékben

Látható, hogy míg Kolozs megyében jelentős a szavazatvesztés, azokban a megyékben, ahol a magyar és a román közösség aránya kiegyensúlyozottabb, mint Marosban és Szatmárban, jelentős növekedés mutatható ki a magyar szervezetekre leadott voksok számában. Mindkét megyében meg is lett az eredménye ennek, hiszen RMDSZ-es jelölt nyerte el a megyei tanácselnöki tisztséget. A két magyar többségű megyében szavazatvesztés figyelhető meg, ami Hargita megyében jelentősebb, ez azonban nagyrészt annak tulajdonítható, hogy az egyik városban, Székelyudvarhelyen a győztes polgármesterjelölt nem egy magyar szervezet színeiben indult, és ez jelentős számú szavazatot hozott ennek a pártnak a megyei listájára is.

Amennyiben szavazatszámában vizsgáljuk a különbséget, akkor a következő kép rajzolódik ki:

Megye	2016	2020	Változás	
Hargita	92 028	77 875	-14 153	-15,38%
Kovászna	53 097	46 653	-6 444	-12,14%
Maros	84 528	85 534	+1 006	+1,19%
Szatmár	52 602	52 488	-114	-0,22%
Bihar	54 479	48 879	-5 600	-10,28%
Szilágy	22 207	20 036	-2 171	-9,78%
Kolozs	39 213	29 154	-10 059	-25,66%
Összesen	466 865	413 394	-53 471	-11,46%

8. táblázat: A magyar szervezetekre érkezett szavazatok változása 2016 és 2020 között a jelentős magyar lakossággal bíró megyékben

Látható, hogy a szavazatszám-csökkenés Kolozs megyében a legdrasztikusabb, ezt követően arányaiban a magyar többségű megyékben ölti a legnagyobb méreteket, ugyanakkor Maros megyében enyhe növekedés figyelhető meg a kisebb részvétel ellenére is.

Hargita megyében a megyei tanácsban újra 19 mandátumot kapott az RMDSZ, az EMSZ 4, míg a Szociáldemokrata Párt (PSD) 3, a Nemzeti Liberális Párt (PNL) pedig 2 mandátumot kapott. Szintén két mandátuma lett a Szabad Emberek Pártjának (POL). A megyei tanács elnöki tisztségére Borboly Csabát választották meg újra.

Kovászna megyében az eddigi 20 RMDSZ-es helyett 22 tanácsos lett, a 3 EMNP-s és egyetlen MPP-s megyei tanácsos helyett most 3 EMSZ-es foglal helyet a testületben. Kétszer kevesebb tanácsosa lett a román pártoknak, a PNL és a PSD egyaránt 2 mandátumot kapott. Itt sem módosult a megyei tanács elnökének személye, Tamás Sándornak szavaztak bizalmat a szavazók.

Maros megyében újra az RMDSZ-nek lett a legnagyobb frakciója, az eddigi 14 helyett 16 magyar megyei tanácsos foglal helyet a testületben. A PNL 9, a PSD 7 tanácsossal képviselteti magát a testületben, míg a Népi Mozgalom Párt (PMP) 2 mandátumot szerzett. Újra a magyar szervezet adhatja a tanács elnökét, Péter Ferencet újraválasztották a megye lakói.

Szatmár megyében szintén az RMDSZ rendelkezik a legnagyobb megyei frakcióval, a 2016-os eredményhez képest hárommal több, 15 megyei tanácsosi mandátumot kapott

a Szövetség. A PNL 10, a PSD 5, az PMP 2 helyet kapott, és Pataki Csaba mandátumát szintén megújították a szavazók.

A 2008–2012-es időszakhoz képest csak négy megye vezetését látja el az RMDSZ a választások után, ugyanis Bihar megyében nem volt esély közvetlen választások útján elnyerni a tisztséget. Itt az RMDSZ újra csak 6 megyei mandátumot szerzett, a 22-vel rendelkező PNL-nek kényelmes többsége van. A testületben még 6 szociáldemokrata képviselő foglal helyet.

Szilágy megyében eggyel több, 7 RMDSZ-tanácsos lesz, Kolozs megyében eggyel kevesebb, 5 mandátumot kapott a Szövetség, amely ezeken a megyéken kívül még Arad megyében jutott be a megyei tanácsba, ahol a korábbi mandátumhoz hasonlóan két képviselővel lesz jelen.

Kiesett a megyei képviselőtestületből, azaz nem érte el a bejutáshoz szükséges 5%-os eredményt az RMDSZ Brassó és Máramaros megyében.

Megye	RMDSZ	EMSZ
Hargita	19, elnök	4
Kovácszna	22, elnök	3
Maros	16, elnök	-
Szatmár	15, elnök	-
Bihar	6	-
Szilágy	7	-
Kolozs	5	-
Arad	2	-
Brassó	-	-
Máramaros	-	-

9. táblázat: A magyar szervezetek helyzete a megyei tanácsokban

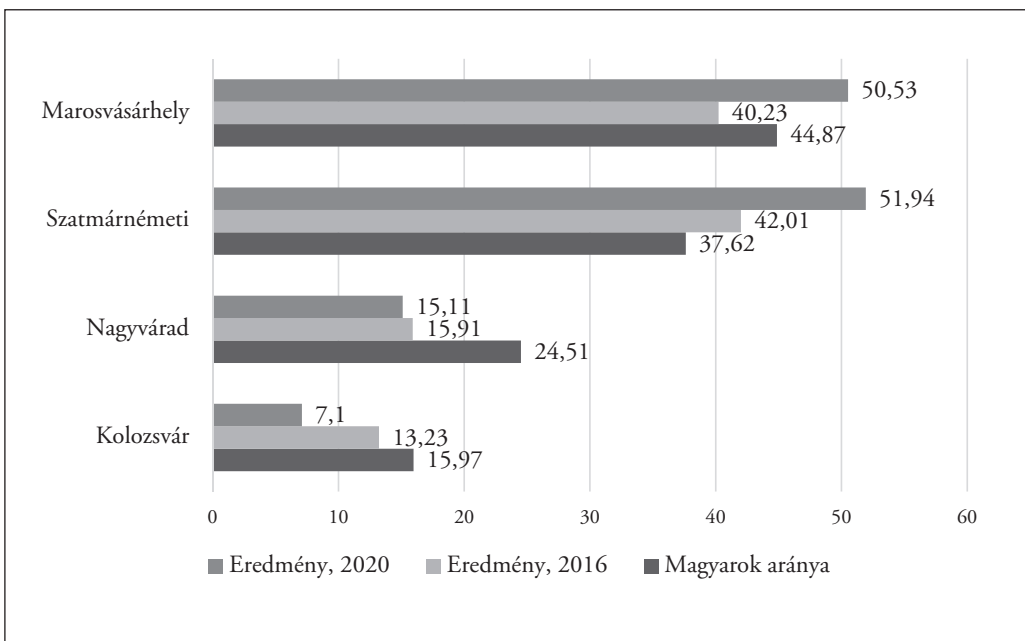
A polgármesteri tisztségek és Erdély nagyvárosainak helyi tanácsában elfoglalt pozíciók elemzésekor két részre választhatjuk az eredményeket. Előbb lássuk, hogy a tömbmagyar vidékeken milyen változások történtek a választások eredményeinek megfelelően.

Város	Polgármester 2016	Polgármester 2020	Tanács 2016	Tanács 2020	Mandátum 2016	Mandátum 2020
Csikszereda	RMDSZ 65,87% EMNP 11,01% PNL 9,19% Független 5,25% PSD 4,49% MPP 4,16%	RMDSZ 73,78% EMSZ 12,24% PNL 6,70% PSD 2,91% USR-PLUS 2,76% PMP 1,59%	RMDSZ 63,11% EMNP 13,39% PNL 9,58% PSD 5,64% MPP 4,70%	RMDSZ 69,76% EMSZ 12,76% PNL 7,84%	RMDSZ 13 EMNP 3 PNL 2 PSD 1	RMDSZ 15 EMSZ 3 PNL 1
Gyergyószentmiklós	MPP 83,01% POL 14,39%	RMDSZ 42,16% EMSZ 39,36% POL 6,68% PNL 6,57%	MPP 49,33% RMDSZ 29,57% POL 9,42% PNL 7,45%	RMDSZ 54,69% EMSZ 26,41% PNL 6,31% POL 6,01%	MPP 10 RMDSZ 6 POL 2 PNL1	RMDSZ 10 EMSZ 5 PNL 1 POL 1
Kézdivásárhely	RMDSZ 54,26% EMNP 30,21% AETS 7,18% MPP 6,41%	RMDSZ 69,45% EMSZ 30,54%	RMDSZ 56,19% EMNP 27,15% AETS 8,04% MPP 7,31%	RMDSZ 68,75% EMSZ 24,17% ADTS 7,06%	RMDSZ 11 EMNP 5 AETS 2 MPP 1	RMDSZ 13 EMSZ 4
Sepsiszentgyörgy	RMDSZ 73,15% EMNP 9,18% PNL 8,52% PSD 7,15%	RMDSZ 76,49% EMSZ 7,61% PNL 5,67%	RMDSZ 64,31% EMNP 9,61% PNL 8,07% PSD 7,17% MPP 4,78%	RMDSZ 70,86% EMSZ 8,43% PNL 5,78%	RMDSZ 15 EMNP 2 PNL 2 PSD 2	RMDSZ 18 EMSZ 2 PNL 1
Székelyudvarhely	MPP-EMNP 42,13% Független 32,03 RMDSZ 20,12	POL 68,26% RMDSZ 27,09% MPP 4,64%	MPP-EMNP 53,03% RMDSZ 42%	POL 61,62% RMDSZ 28,95% MPP 5,58%	MPP-EMNP 11 RMDSZ 8	POL 12 RMDSZ 6 MPP 1

10. táblázat: A magyar szervezetek helyzete a Harghita és Kovászna megyei városokban

A táblázatból látszik, hogy a székelyföldi városok közül Sepsiszentgyörgyön, Kézdivásárhelyen és Csíkszeredában nem történt számottevő változás, utóbbi településen a polgármester személye változott, ám az RMDSZ főlénye nem. Kézdivásárhelyen, Sepsiszentgyörgyön és Csíkszeredában nem volt kérdés az RMDSZ-es jelöltek győzelme, utóbbi városban Korodi Attila váltotta az előválasztáson alulmaradt Ráduly Róbert Kálmánt. Gyergyószentmiklóson fordulat következett be, az RMDSZ-es Csergő Tibor győzni tudott az EMSZ színeiben indult eddigi MPP-s polgármester, Nagy Zoltán felett. Székelyudvarhelyen eközben az MPP-ből kizárt Gálfi Árpád a Szabad Emberek Pártja (POL) színeiben őrizte meg mandátumát, és főként helyi vállalkozókból, valamint volt MPP-s és EMNP-s tanácstagokból álló tanácsosi listája is többséget szerzett a tanácsban.

A Hargita és Kovászna megyén kívüli erdélyi nagyvárosokban elért eredmények elemzésekor az adott városban élő magyarok arányát – a 2011-es népszámlálás adatai szerint – vesszük alapul, ezt hasonlítjuk össze a négy évvel ezelőtti és természetesen a mostani polgármesterjelöltekre leadott voksokkal.

8. ábra: A részvételi arány, valamint a magyar polgármesterjelöltekre érkezett szavazatok jelentős magyar lakossággal bíró erdélyi városokban 2016-ban és 2020-ban

A fenti ábra tulajdonképpen önmagáért beszél, de nézzük részletesen az egyes városok esetét.

Marosvásárhelyen Soós Zoltánnak második próbálkozásra sikerült győznie, ezúttal függetlenként, de egyetlen magyar jelöltként indult a megmérettetésen, és a szavazatok több mint felét gyűjtötte be. Az őt támogató két magyar lista összesen 47%-ot szerzett, így valószínűsíthető, hogy a két szám közötti különbség jelentős része a Soós Zoltánra érkezett román szavazatok takarja. A 47%-os eredmény jelentősen jobb, mint négy évvel ezelőtt, tehát a magyar szervezetek közötti összhang és Soós egyöntetű támogatása meghozta az eredményét.

Hasonló a helyzet Szatmárnémetiben, ahol Kereskényi Gábor még a négy évvel ezelőtti is meghaladó mértékben teljesített az etnikai arány fölött. Itt egyértelmű, hogy román szavazatokat is kapott a magyar jelölt, ennek már hagyománya van Szatmárnémetiben, ahol korábban Ilyés Gyula korábbi polgármester is rendre kapott román szavazatokat. Kereskényi közel 52%-ot kapott, míg legközelebbi román üldözője csupán 16,6%-ot, így a győzelme teljesen egyértelmű volt. A tanácsi magyar listákra összesen 46,8%-nyi szavazat érkezett, ez még mindig messze a magyarok etnikai aránya és a négy évvel ezelőtti eredmény fölött van, de elmarad Kereskényi eredményétől.

Nagyváradon a nagy visszaesést négy évvel ezelőtt könyvelhette el a magyar érdekképviselő, elsősorban az RMDSZ, ezúttal tulajdonképpen csak megtartották a négy évvel ezelőtti szintet. A városban és a megyében is éles harcban állt az RMDSZ és az EMNP, utóbbi a liberális párttal és Ilie Bolojan nagyváradai polgármesterrel fenntartott jó kapcsolatokra alapozott, amikor alpolgármesterségért és megyei alelnökségért indította a jelöltjeit. Ez a próbálkozása kudarcba fulladt, mert egyik testületbe sem jutottak be a képviselői, így továbbra is egyedül az RMDSZ van jelen a nagyváradai városi tanácsban és a megyei tanácsban is. A magyar szervezetekre leadott szavazatok aránya csak enyhén csökkent a négy évvel ezelőtti helyzethez képest, de most is messze az etnikai arány alatt van.

Kolozsváron jelentősen rosszabb eredmény született, az etnikai arányt már négy éve sem tudták elérni, de most még nagyobb különbség alakult ki. Emil Boc polgármester valószínűleg a magyarok egy részének a szavazatait is meg tudta szerezni, de Csoma Botond polgármesterjelöltként jelentősen rosszabb eredményt ért el, mint négy éve Horváth Anna, ez a tanácsosi lista eredményeiben is megmutatkozott, amely bár meghaladta a 11%-ot – ezzel magasan felülmúlta a polgármesterjelölt eredményét – de eggyel kevesebb tanácsost juttatott be a helyi tanácsba, mint négy éve.

A részvételi arány csökkenésének vizsgálatával további érdekes következtetésekre juthatunk.

Város	Részvétel 2016	Részvétel 2020	Magyar szavazat 2016	Magyar szavazat 2020	Változás részvétel/ magyar szavazatok
Marosvásárhely	50,87%	45,92%	24 147	26 243	+9,73%/+8,68%
Szatmárnémeti	41,27%	36,87%	17 580	16 854	-10,67%/-4,13%
Nagyvárad	39,59%	37,39%	13 028	10 323	-5,56%/-20,77%
Kolozsvár	37,16%	35,60%	16 490	11 005	-4,2%/-33,27%

11. táblázat: A részvétel és a magyar szervezetekre érkezett listás szavazatok változása 2016 és 2020 között a jelentős magyar lakossággal bíró erdélyi városokban

Látható a fenti táblázatból, hogy két részre oszthatjuk a négy vizsgált települést: Kolozsváron és Nagyváradon magasan meghaladta a magyar szervezetekre leadott voksok csökkenése a részvétel csökkenését, tehát vagy a magyarok részvétele múlta alul jelentősen a román szavazók részvételét vagy a magyarok egy számottevő része román szervezetekre szavazott. A másik két városban fordított a kép: Szatmárnémetiben kisebb mértékben csökkent a magyar szavazatok száma, mint a részvétel, tehát ez arányaiban jobb eredményt jelent, míg Marosvásárhelyen egyenesen növekedést látunk a magyar szervezetekre leadott voksok számában. Mindkét helyen a népszerű polgármesterjelöltek is húzták a listát, mindkét városra elmondható, hogy a magyar közösség mozgósítása nagyobb volt, mint a román közösségé, akik talán nem találtak számukra elfogadható jelöltet, ezért kisebb arányban vettek részt a voksoláson.

Összegzés

Összességében elmondható, hogy a román pártok versenyét a várakozásoknak megfelelően a PNL nyerte, de a PSD várt összeomlása elmaradt, és a szociáldemokraták a veszteségek mellett fontos pozíciókat tartottak meg, továbbra is komoly ellenfelei a nemzeti liberálisoknak. Harmadik szereplőként az USR-PLUS jelentősen rosszabb eredményt ért el, mint a 2019-es EP-választásokon, de a párt növekedési potenciálját mégsem lehet lebecsülni, a nagyvárosokban meglepetéseket okozva győzte le a PNL regnáló polgármestereit, ezzel fokozottabb láthatóságra kapott lehetőséget a román politikában. A következő évek egyik érdekes politikai története minden bizonnyal a PNL és az USR-PLUS közötti harc lesz a magukat jobboldalinak tartó szavazókért. A PMP jó eredményeket ért el, és ezzel az

optimizmussal tekint a decemberi parlamenti választások elé, ahol számára a cél az 5%-os küszöb átlépése, és a kormányzáshoz való hozzájárulás lesz. Tulajdonképpen ugyanez a célja az RMDSZ-nek és a választás után egyesült Pro Románia és ALDE közös formációjának is, ezek a kisebb pártok a helyhatósági választásokat bizonyos tekintetben felkészülésnek szánták a parlamenti választásokra. Ez a felkészülés egyeseknek jobban, másoknak rosszabbul sikerült, de ezen pártok jövője azon is fog múlni, hogy milyen összetételű kormány alakul Romániában a december 6-ai választások nyomán.

A magyar eredmények kapcsán megfogalmazható, hogy a romániai magyarság pozíciói bizonyos helyeken megerősödtek a választás után, húsz év után a közösség visszaszerezte Marosvásárhely polgármesteri tisztségét, megtartotta Szatmárnémetit és az eddigi öt megyei tanács elnöki tisztségéből a reálisan megszerezhető négyet meg is nyerte. A többszámú magyar területeken nem volt etnikai tétje a választásnak, a magyar közösség szempontjából a negatív hírek a szórványból érkeztek, a nagy veszteségek a következők: a magyar szervezetek nem jutottak be Brassó és Máramaros megye tanácsába, továbbá a temesvári és brassói helyi tanácsba sem, ami maga után vonja, hogy az elmúlt négy évvel ellentétben a két utóbbi városban nem lesz magyar alpolgármester. Több mandátumnyi kihagyás után bejutott viszont magyar politikus a Hunyad és a Beszterce-Naszód megyei tanácsba, román pártokkal alkotott választási szövetségek listáin.